

Нові правила обчислення строків досудового розслідування

Інна Єрмоєнко

аспірант Приватного вищого навчального закладу
“Європейський університет”,
головний науковий співробітник
відділу науково-методичного забезпечення участі прокурорів
у кримінальному провадженні
Науково-дослідного інституту
Національної академії прокуратури України,
м. Київ, Україна
eiv15@ukr.net

УДК 343.13

НОВІ ЗАКОНОДАВЧІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СТРОКІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Анотація. Відповідно до запроваджених із 15 березня 2018 року змін у Кримінальному процесуальному кодексі України (КПК України) встановлено новий порядок обрахування строків досудового розслідування та їх продовження. Водночас прийняті законодавчі норми містять певні концептуальні прорахунки, що породжують проблеми на практиці.

Метою статті є висвітлення чинного порядку перебігу строків досудового розслідування, проблем застосування КПК України в цій частині та окреслення шляхів їх вирішення.

Згідно з новою редакцією ст. 219 КПК України строк досудового розслідування обчислюють із моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань (ЄРДР). Сьогодні виокремлено два періоди, з яких складається загальний строк досудового розслідування: 1) час до дня повідомлення особі про підозру; 2) час із дня повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення.

Низка труднощів на практиці пов'язана із застосуванням чинної редакції абзацу 2 ч. 3 ст. 219 КПК України, в якій передбачено, що строк із дня винесення постанови про зупинення кримінального провадження до дня її скасування слідчим суддею включається у строки досудового розслідування. Наразі це положення дає можливість стороні захисту для зловживань процесуальними засобами, внаслідок чого підозрюваний може уникнути реагування держави

на вчинений ним навіть особливо тяжкий злочин із суто формальних підстав. Зарахування такого строку до загального строку досудового розслідування має відбуватися винятково у випадку прийняття незаконних рішень слідчим і прокурором під час вирішення питання про зупинення чи відновлення кримінального провадження.

Відтепер продовження строку досудового розслідування здійснюють прокурор і слідчий суддя. При цьому строк досудового розслідування до повідомлення особі про підозру у вчиненні злочину слідчий суддя може продовжити неодноразово і, як впливає із законодавчої конструкції, саме на вказаний період часу, а не у його межах, що не завжди виправдано.

Убачається необґрунтованою практика суду стосовно відмови у продовженні строку досудового розслідування лише на тій підставі, що попередньо вказаний строк прокурор не продовжив до трьох місяців.

У зв'язку з недоліками нормотворчої техніки ст. 284 КПК України містить два п. 10, що відображають різні підстави для закриття кримінального провадження.

За результатами проведеного дослідження автор визнає за доцільне визначення у КПК України моментом відліку строків досудового розслідування час реєстрації кримінального правопорушення у ЄРДР. Водночас запропоновано внести зміни до порядку обрахування строків досудового розслідування у зупинених кримінальних провадженнях, а також відкоригувати положення закону в частині продовження строку досудового розслідування до повідомлення особі про підозру та закриття кримінальних проваджень.

Ключові слова: досудове розслідування; розумні строки; строки досудового розслідування; кримінальне провадження; продовження строків; закриття кримінального провадження.

У ст. 2 КПК України одним із завдань кримінального провадження визначено 'забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування'¹ кримінальних правопорушень. Виконання вказаного завдання можливе винятково шляхом проведення досудового розслідування у розумні строки. Відповідно до п. 21 ч. 1 ст. 7 КПК України розумність строків є однією із загальних засад кримінального провадження, якій мають відповідати зміст і форма кримінального провадження, а її реалізація спрямована на недопущення затягування кримінального процесу.

Відповідно до Закону України від 3 жовтня 2017 року № 2147-VIII "Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного су-

¹ Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 13.08.2018).

дочинства України та інших законодавчих актів”² (Закон) у КПК України передбачено кардинально новий підхід щодо визначення моменту відліку строків досудового розслідування, їх тривалості, порядку продовження та наслідків спливу. Водночас у новому порядку визначення строків досудового розслідування є певні концептуальні прорахунки та суттєві ризики для виконання завдань кримінального провадження. Недостатня наукова обґрунтованість прийнятих законодавчих норм і проблеми їх реалізації, а також відсутність напрацьованої практики з означених питань зумовили актуальність і прикладне значення теми цього дослідження.

На науковому рівні питання, пов’язані зі строками досудового розслідування, їх функціональним призначенням та оптимізацією, вивчали такі вчені, як: С. Бекешко, І. Гловюк, О. Гончаренко, А. Гуляев, С. Заїка, О. Кучинська, О. Ларін, Н. Неледва, В. Маляренко, Г. Мацьків, О. Михайленко, Г. Сисоєнко, М. Строгович, Д. Супрун, О. Толочко, Е. Трегубов, С. Фомін, М. Чельцов, О. Яновська й інші. Однак проблеми визначення максимальних меж строків досудового розслідування та забезпечення їх дотримання науковці майже не розглядали. Крім того, проведення своєчасного досудового розслідування набуває особливого значення з огляду на внесені до КПК України зміни.

Метою статті є висвітлення чинного порядку перебігу строків досудового розслідування, проблем застосування КПК України в цій частині та окреслення шляхів їх вирішення.

Відповідно до нової редакції ст. 219 КПК України:

Строк досудового розслідування обчислюється з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань до дня звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності або до дня ухвалення рішення про закриття кримінального провадження³.

Також у вказаній статті визначено максимальні межі таких строків. У послідовному зв’язку з внесеними змінами ст. 284 КПК України доповнено новим пунктом, в якому передбачено додаткову підставу для закриття кримінального провадження – закінчення строків досудового розслідування, визначених у ст. 219 КПК України. Вказані доповнення набрали чинності 15 березня 2018 року, ‘не мають зворотної дії в часі та застосовуються до справ, по яким відомості про кримінальне правопорушення

² Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів: Закон України від 3 жовтня 2017 року № 2147-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2147%D0%B0-19#n2> (дата звернення: 02.08.2018)

³ Кримінальний процесуальний кодекс України (н 1).

внесені в Єдиний реєстр досудових розслідувань після введення в дію цих змін⁴ (п. 4 § 2 “Прикінцеві положення” розділу 4 Закону).

Варто зазначити, що спроби визначити моментом відліку строку досудового розслідування саме час його початку здійснювалися і до внесення проекту вже прийнятого Закону, відповідно до якого врешті встановлено чіткі межі досудового розслідування. Так, з метою дотримання розумних строків проведення досудового розслідування у Верховній Раді України було зареєстровано законопроект від 18 березня 2016 року № 4270 “Про внесення змін до статті 276 Кримінального процесуального кодексу України”, де запропоновано таку редакцію:

У випадку невручення письмового повідомлення про підозру в межах 6 місяців прокурор, слідчий суддя зобов’язані закрити провадження у справі з підстав, передбачених ст. ст. 283, 284 цього Кодексу. У виняткових випадках строк вручення письмового повідомлення про підозру може бути продовжений слідчим суддею до 12 місяців⁵.

Обчислення строку досудового розслідування з дня, коли його було розпочато, не суперечить положенням Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ). Разом із тим встановлення початкового та кінцевого етапів кримінального провадження у контексті початку перебігу розумного строку ЄСПЛ визначає у кожному окремому провадженні з урахуванням конкретних обставин справи.

Запроваджені зміни щодо початку відліку строків досудового розслідування з часу внесення відомостей до ЄРДР узгоджені з визначенням терміна “досудове розслідування” як стадії кримінального провадження, наведеним у ч. 5 ст. 3 КПК України, та положеннями ч. 2 ст. 214 КПК України стосовно початку досудового розслідування.

Отже, внесені зміни до КПК України щодо відліку строків досудового розслідування з моменту реєстрації кримінального правопорушення у ЄРДР доцільні та можуть слугувати підґрунтям для забезпечення оперативності й ефективності розслідування кримінальних правопорушень. Однак запроваджений механізм має певні недоліки.

Проаналізуємо новий порядок обчислення строків досудового розслідування. Так, у ч. 1 ст. 219 КПК України виокремлено два періоди, з яких склада-

⁴ Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів (н 2).

⁵ Про внесення змін до статті 276 Кримінального процесуального кодексу України (щодо повідомлення про підозру): проект Закону України від 18 березня 2016 року № 4270. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc2_5_1_J?ses=10009&num_s=2&num=4270&date1=&date2=&name_zp=&out_type=&id= (дата звернення: 02.08.2018).

ється загальний строк досудового розслідування: 1) час до дня повідомлення особі про підозру; 2) час із дня повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення. Обидва періоди досудового розслідування мають свої особливості щодо їх тривалості, перебігу та продовження.

У першому випадку строк досудового розслідування становить:

- 1) шість місяців – у кримінальному провадженні щодо кримінального проступку;
- 2) дванадцять місяців – у кримінальному провадженні щодо злочину невеликої або середньої тяжкості;
- 3) вісімнадцять місяців – у кримінальному провадженні щодо тяжкого або особливо тяжкого злочину⁶.

У другому випадку:

Досудове розслідування повинно бути закінчено:

- 1) протягом одного місяця з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального проступку;
- 2) протягом двох місяців з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні злочину⁷.

Як бачимо, під час диференціації строків досудового розслідування використано єдиний критерій – ступінь тяжкості кримінального правопорушення. На перший погляд, такий розподіл може видатися не зовсім обґрунтованим. Наприклад, розслідування тяжкого злочину – вбивства, вчиненого в умовах очевидності (ч. 1 ст. 115 КК України), може потребувати менше часу та процесуальних ресурсів, ніж розслідування такого злочину середньої тяжкості, як заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовими особами своїм службовим становищем, вчинене за попередньою змовою групою осіб (ч. 3 ст. 191 КК України). Необхідність більш тривалого проміжку часу для розслідування останнього кримінального правопорушення пояснюється складністю способів заволодіння майном, його приховуванням, а також наявністю неочевидних слідів злочинних дій службових осіб. Звичайно, можна дискутувати про потребу в доповненні норми закону й іншими критеріями, згідно з якими необхідно встановлювати тривалість строку досудового розслідування, наприклад, із урахуванням складності кримінального провадження, ступеня суспільної небезпеки, залежно від умов очевидності вчинення злочинів або ж методики розслідування їх окремих категорій. Однак встановлення тривалості строків досудового розслідування залежно від тяжкості злочину – це єдиний можливий загальний конт-

⁶ Кримінальний процесуальний кодекс України (н 1).

⁷ Там само.

рольний засіб, здатний унеможливити на цьому етапі будь-яку суб'єктивну оцінку та запобігти бездіяльності у кримінальному провадженні. При цьому складність кримінального провадження, яка відповідно до п. 1 ч. 3 ст. 28 КПК України визначається з урахуванням кількості підозрюваних, обвинувачуваних та кримінальних правопорушень, щодо яких здійснюється провадження, обсягу та специфіки процесуальних дій, необхідних для здійснення досудового розслідування тощо, є головним критерієм при вирішенні питання щодо продовження строків досудового розслідування.

Таким чином, у Законі встановлено максимально допустимі строки досудового розслідування. Разом із тим у КПК України передбачено достатньо норм, спрямованих на недопущення тяганини під час кримінального провадження та забезпечення розумності строку досудового розслідування (ст. ст. 28, 113, 114, 283, 303, 308 тощо). Проте ефективність їх реалізації залежить також від низки інших (позапроцесуальних) чинників, зокрема – професіоналізму та порядності слідчих, прокурорів, адвокатів і суддів, налагодженої взаємодії між ними, належної організації роботи, дієвого контролю та нагляду.

Окремо доцільно звернути увагу на зміни у КПК України в частині об'єкту строків досудового розслідування у зупинених кримінальних провадженнях.

Так, у ч. 3 ст. 219 КПК України визначено, що 'строк із дня винесення постанови про зупинення кримінального провадження до винесення постанови про відновлення кримінального провадження <...> не включається у строки'⁸ досудового розслідування. Водночас 'строк із дня винесення постанови про зупинення кримінального провадження до дня її скасування слідчим суддею включається у строки'⁹ досудового розслідування. Саме це положення зумовлює труднощі на практиці. Потрібно зауважити, що до внесення змін зміст ст. 219 КПК України мав протилежне значення, і це було, як убачається, більш обґрунтовано з наведених далі міркувань.

При нормативному регулюванні вказаного питання потрібно було б виходити із законності зупинення кримінального провадження, а також враховувати наявність факту умисної бездіяльності слідчого, прокурора щодо відновлення досудового розслідування за наявності для цього підстав.

Зокрема, якщо досудове розслідування зупинене з підстав і в порядку, передбаченому в ст. 280 КПК України, тобто законність зупинення було

⁸ Кримінальний процесуальний кодекс України (н 1).

⁹ Там само.

підтверджено при розгляді слідчим суддею відповідної скарги, але на час її розгляду зникли підстави для зупинення кримінального провадження, то вказаний строк не варто зараховуватися до строку досудового розслідування. Наприклад, якщо у кримінальному провадженні, що зупинене у зв'язку з тяжкою хворобою підозрюваного, яка перешкоджала його участі у кримінальному провадженні, останній після одужання особисто чи через свого захисника домігся скасування слідчим суддею цілком законної на час винесення постанови про зупинення досудового розслідування, то з огляду на чинну редакцію абзацу 2 ч. 3 ст. 219 КПК України строк, на який кримінальне провадження було зупинене, автоматично зараховується до загального строку досудового розслідування. Інакше кажучи, сторона захисту може штучно, в своїх інтересах регулювати строк досудового розслідування та звертатися до слідчого судді з відповідною скаргою саме тоді, коли у разі її задоволення строки досудового розслідування взагалі сплинуть. При цьому відповідно до ч. 5 ст. 295-1 КПК України строк досудового розслідування, що закінчився, поновленню не підлягає. Згідно з п. 10 ч. 1, абзацом 3 ч. 4 ст. 284 КПК України прокурор зобов'язаний закрити кримінальне провадження у разі закінчення строку досудового розслідування, визначеного у ст. 219 КПК України, крім випадку повідомлення особі про підозру у вчиненні тяжкого чи особливо тяжкого злочину проти життя та здоров'я особи.

Як бачимо, положення КПК України дають можливість стороні захисту для зловживань процесуальними засобами. Внаслідок таких недоліків у змісті абзацу 2 ч. 3 ст. 219 КПК України підозрюваний може уникнути реагування держави на вчинений ним навіть особливо тяжкий злочин із суто формальних підстав. Своєю чергою, відповідно до ст. 49 Кримінального кодексу України (КК України) така особа підлягає звільненню 'від кримінальної відповідальності, якщо з дня вчинення нею злочину і до дня набрання вироком законної сили минуло <...> п'ятнадцять років'¹⁰.

З огляду на вказані ризики, за наявності інформації про оскарження постанови про зупинення кримінального провадження, прокурори воліють самостійно її скасувати, не чекаючи результатів перевірки слідчим суддею. Якщо на час відновлення прокурором досудового розслідування слідчий суддя вже почав розгляд скарги щодо скасування постанови про зупинення досудового розслідування, то наслідком її розгляду має бути закриття провадження за скаргою згідно з ч. 2 ст. 305 КПК України

Утім, прокурор не завжди має об'єктивну можливість перевірити наявність підстав для відновлення досудового розслідування до скасування

¹⁰ Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 року № 2341-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 02.08.2018).

слідчим суддею постанови про зупинення кримінального провадження. З огляду на те, що відповідно до ч. 3 ст. 306 КПК України участь слідчого та прокурора при розгляді скарг на рішення, дії чи бездіяльність під час досудового розслідування не є обов'язковою, прокурор за відсутності ефективної процесуальної взаємодії зі слідчим і слідчим суддею може й не знати про наявність відповідної скарги та направлені слідчим до суду матеріали кримінального провадження.

При цьому не потрібно забувати, що з огляду на положення ч. 1 ст. 282 КПК України саме на слідчого та прокурора покладений обов'язок відновити шляхом винесення постанови зупинене досудове розслідування, 'якщо підстави для його зупинення перестали існувати (підозрюваний видужав, його місцезнаходження встановлено, завершено проведення процесуальних дій у межах міжнародного співробітництва) <...>¹¹. Передумовою для виконання такого обов'язку, звісно, є отримання стороною обвинувачення інформації та документів, що підтверджують існування підстав (обставин) для відновлення досудового розслідування.

Об'єктивна необхідність звернення до слідчого судді зі скаргою на постанову про зупинення кримінального провадження може бути зумовлена відмовою сторони обвинувачення у задоволенні клопотання про відновлення досудового розслідування.

Таким чином, якщо учасники кримінального провадження перед зверненням до слідчого судді зі скаргою на постанову про зупинення кримінального провадження не зверталися до прокурора з клопотанням про відновлення досудового розслідування, не повідомляли сторону обвинувачення про відсутність підстав для його зупинення, то задоволення такої скарги також не має тягнути зарахування у строки досудового розслідування періоду часу із дня винесення постанови про зупинення кримінального провадження до дня її скасування слідчим суддею.

Вирішенню проаналізованих проблем міг би сприяти виклад абзацу 2 ч. 3 ст. 219 КПК України у такій редакції: "Строк із дня винесення постанови про зупинення кримінального провадження до дня її скасування слідчим суддею включається у строки досудового розслідування, якщо буде встановлено, що прокурором необґрунтовано відмовлено у задоволенні клопотання про відновлення досудового розслідування" (курсив мій. – І.Є.).

Запровадження таких змін, з одного боку, унеможливить недобросовісну реалізацію стороною захисту наданого права на оскарження постанови про зупинення досудового розслідування, а з другого – спонукатиме слід-

¹¹ Кримінальний процесуальний кодекс України (н 1).

чого, прокурора до прийняття виважених рішень із питань зупинення та відновлення досудового розслідування з огляду на їхні правові наслідки.

Зміни щодо порядку продовження строків досудового розслідування також мають певні недоліки.

Відтепер продовження строку досудового розслідування згідно зі ст. ст. 294–295-1 КПК України здійснюють прокурор і слідчий суддя.

Прокурора наділено тільки повноваженнями продовжувати строк досудового розслідування у кримінальних провадженнях, у яких особі повідомлено про підозру в учиненні: 1) кримінального проступку – до двох місяців; 2) злочину – до трьох місяців. Обов'язковою умовою такого продовження визначено неможливість закінчення досудового розслідування внаслідок складності провадження.

Відповідно до запроваджених змін у КПК України до повноважень слідчого судді віднесено продовження строку досудового розслідування: 1) до повідомлення особі про підозру за клопотанням прокурора або слідчого, погодженого з прокурором: на строк 6 місяців – у кримінальних провадженнях щодо злочинів невеликої та середньої тяжкості та на строк 12 місяців – у кримінальних провадженнях щодо тяжких та особливо тяжких злочинів; 2) після повідомлення особі про підозру: до 6 місяців – унаслідок особливої складності провадження, за клопотанням слідчого, погодженим з керівником регіональної прокуратури або його першим заступником чи заступником, заступниками Генерального прокурора, а також до 12 місяців – внаслідок виняткової складності провадження, за клопотанням слідчого, погодженим із Генеральним прокурором чи його заступниками.

При цьому строк досудового розслідування до повідомлення особі про підозру у вчиненні злочину може бути продовжений слідчим суддею неодноразово і, як убачається із законодавчої конструкції “на строк”, саме на вказаний період часу, а не у його межах, що не завжди є виправданим. Разом із тим відповідно до абзацу 2 ч. 2 ст. 295-1 КПК України на слідчого, прокурора покладено обов'язок зазначити у клопотанні про продовження строку досудового (як до повідомлення про підозру, так і після) розслідування найкоротший строк, достатній для потреб досудового розслідування. Отже, слідчий, прокурор мають зазначити у клопотанні об'єктивно необхідний найкоротший строк, а слідчий суддя зобов'язаний продовжити термін досудового розслідування на встановлений у законі, тобто максимальний строк, що також є алогічним і потребує заміни поняття “на строк”, яке вжито у ч. 1 ст. 294 КПК України, терміном “у межах строку”.

Доцільно також звернути увагу на необґрунтовану практику щодо відмови слідчими суддями у продовженні строку досудового розслідування лише на тій підставі, що попередньо вказаний строк не був продовжений прокурором до трьох місяців. Зокрема, в ухвалі слідчого судді Зарічного районного суду м. Сум від 22 травня 2018 року зазначено, що:

<...> повертаючи клопотання, суд виходить із того, що, вирішуючи у спосіб, запропонований слідчим та прокурором, питання про продовження строку досудового розслідування до чотирьох місяців без вирішення цього питання в порядку п. 1 ч. 3 ст. 294 КПК України, суд, таким чином, візьме на себе повноваження, віднесені зазначеною нормою до виключної компетенції прокурора, оскільки строк, на який пропонується продовжити термін слідства, включає в себе і період, по якому наведене питання повинен вирішувати тільки прокурор¹².

Аналогічну позицію викладено також у рішеннях Шевченківського районного суду м. Чернівців¹³ і Придніпровського районного суду м. Черкас¹⁴.

Однак із наведеними доводами не можна погодитися, адже якщо необхідність продовження строку досудового розслідування одразу до чотирьох місяців є обґрунтованою та заздалегідь відомо, що у тримісячний строк досудове розслідування не може бути закінчено (наприклад, триває експертиза), то не раціонально, щоб вказаний строк на три місяці продовжив прокурор, а потім уже звертатися з відповідним клопотанням до слідчого судді.

У разі відмови у продовженні строку досудового розслідування прокурор, який здійснює нагляд за додержанням законів під час його проведення, зобов'язаний протягом п'яти днів закінчити досудове розслідування – закрити кримінальне провадження або направити його до суду (ч. 9 ст. 295, ч. 7 ст. 295-1 КПК України).

Закриття кримінального провадження у зв'язку із закінченням строку досудового розслідування здійснюється на підставі п. 10 ст. 284 КПК України, яких наразі існує два – через недоліки нормотворчої техніки. За загальним правилом, усі кримінальні провадження, у яких строк досудового розслідування закінчився, підлягають закриттю. Однак з огляду на зміст абзацу 1 п. 10 ст. 284 КПК України не можуть бути закриті навіть через закінчення строків досудового розслідування кримінальні про-

¹² Ухвала слідчого судді Зарічного районного суду м. Суми від 22 травня 2018 року у справі № 591/1755/18. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/74138475> (дата звернення: 02.08.2018).

¹³ Див.: ухвала слідчого судді Шевченківського районного суду м. Чернівці від 16 травня 2018 року у справі № 727/6184/18. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/74713882> (дата звернення: 02.08.2018).

¹⁴ Див.: ухвала слідчого судді Придніпровського районного суду м. Черкаси від 8 червня 2018 року у справі № 711/4686/18. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/74561272> (дата звернення: 02.08.2018).

вадження, у яких здійснено повідомлення особі про підозру у вчиненні тяжкого чи особливо тяжкого злочину проти життя та здоров'я особи. З яких мотивів виокремлені такі категорії злочинів, не зрозуміло. Адже існують й інші види злочинів, які мають навіть вищий ступінь суспільної небезпеки. Оскільки строки досудового розслідування, що закінчилися, поновленню не підлягають, то взагалі відсутній сенс щодо встановлення будь-якого винятку із загального правила, тому що усі докази, одержані поза межами такого строку, будуть визнані недопустимими. Обвинувальний акт також не може бути складено та направлено до суду поза межами строку досудового розслідування.

Підсумовуючи викладене, варто зазначити, що проаналізовані норми закону загалом спрямовані на викорінення фактів затягування досудового слідства з боку слідчого, прокурора, проте містять значні прогалини в частині обрахування строків досудового розслідування у зупинених кримінальних провадженнях, продовження терміну досудового розслідування, а також закриття кримінальних проваджень. виправленню таких недоліків сприятиме внесення запропонованих до КПК України змін.

Одержані у цій роботі висновки можна використати під час подальшого вивчення проблем дотримання розумних строків у процесі досудового розслідування кримінальних правопорушень. До перспектив наступного дослідження хотілося б віднести питання забезпечення прокурором і слідчим суддею дотримання розумних строків досудового розслідування.

REFERENCES

List of legal documents

Legislation

1. Kryminalnyi kodeks Ukrainy [Criminal Code of Ukraine]: Zakon Ukrainy [Law of Ukraine] vid 5 kvitnia 2001 roku № 2341-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (accessed: 02.08.2018) *(in Ukrainian)*.
2. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [The Criminal Procedure Code of Ukraine]: Zakon Ukrainy [Law of Ukraine] vid 13 kvitnia 2012 roku № 4651-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (accessed: 13.08.2018) *(in Ukrainian)*.
3. Pro vnesennia zmin do Hospodarskoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy, Tsyvilnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy, Kodeksu administratyvnoho sudochnystva Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv [On Amendments to the Commercial Procedure Code of Ukraine, the Civil Procedure Code of Ukraine, the Code of Administrative Legal Proceedings of Ukraine and Other Legislative Acts]: Zakon Ukrainy [Law of Ukraine] vid 3 zhovtnia 2017 roku № 2147-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2147%D0%B0-19#n2> (accessed: 13.08.2018) *(in Ukrainian)*.

4. Pro vnesennia zmin do statti 276 Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy (shchodo povidomlennia pro pidozru) [On Amendments to Article 276 of the Criminal Procedure Code of Ukraine (Regarding Notification of Suspicion)]; proekt Zakonu Ukrainy [Draft Law of Ukraine] vid 18 bereznia 2016 roku № 4270. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc2_5_1_1?ses=10009&num_s=2&num=4270&date1=&date2=&name_zp=&out_type=&id= (accessed: 02.08.2018) (in Ukrainian).

Cases

5. Ukhvala slidchoho suddi Prydniprovskoho raionnoho sudu m. Cherkasy [Decision of the Investigative Judge of Prydniprovskiy District Court of Cherkassy] vid 8 chervnia 2018 roku u spravi № 711/4686/18. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/74561272> (accessed: 02.08.2018) (in Ukrainian).
6. Ukhvala slidchoho suddi Shevchenkivskoho raionnoho sudu m. Chernivtsi [Decision of the Investigative Judge of the Shevchenkivskiy District Court of Chernivtsi] vid 16 travnia 2018 roku u spravi № 727/6184/18. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/74713882> (accessed: 02.08.2018) (in Ukrainian).
7. Ukhvala slidchoho suddi Zarichnoho raionnoho sudu m. Sumy [Decision of the Investigative Judge of Zarichnyi District Court of Sumy] vid 22 travnia 2018 roku u spravi № 591/1755/18. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/74138475> (accessed: 02.08.2018) (in Ukrainian).

Inna Yeromenko

PhD student, Private Higher Educational Institution “European University”,
chief research officer, department of scientific and methodological support
of prosecutor’s participation in criminal proceedings,
Scientific Research Institute, National Prosecution Academy of Ukraine,
Kyiv, Ukraine

NEW LEGISLATIVE APPROACHES TO DETERMINE
THE DURATION OF A PRE-TRIAL INVESTIGATION

Abstract. The amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine (CPC of Ukraine) of March 15, 2018, set a new procedure to determine the duration of a pre-trial investigation and its continuation. At the same time, the adopted provisions contain certain conceptual mistakes that give rise to problems in practice.

The *purpose* of the article is to highlight the current procedure for the timing of a pre-trial investigation, and the problems of applying the CPC of Ukraine in this part, and to outline ways of resolving them.

According to the new edition of Art. 219 of the CPC of Ukraine the duration of a pre-trial investigation is to be calculated starting from the introduction of information about a criminal offense into the Unified Register of Pre-trial Investigations (URPI). Today, two periods are differentiated which compose the general duration of a pre-trial

investigation: 1) the time until the day the person is informed of the suspicion; 2) the time from the day the person is informed of the suspicion of committing a criminal offense.

A number of practical challenges associated with the application of the current version of paragraph 2 of part 3 of Art. 219 of the CPC of Ukraine, which stipulates that the term from the date of the decision to suspend the criminal proceedings until the day it is canceled by an investigative judge shall be included in the duration of a pre-trial investigation. Currently, this provision provides the party of defense with an opportunity to abuse procedure means, so that a suspect can avoid a state reacting to a particularly grave offense committed by them on purely formal grounds. Entry of such a term to the general period of a pre-trial investigation should take place exclusively in the case of making illegal decisions by an investigator and a prosecutor when deciding on the suspension or restoration of criminal proceedings

From now on, prosecutors and investigative judges will continue the pre-trial investigation period. At the same time, the term of the pre-trial investigation before notifying a person of a suspicion of committing an offense may be continued repeatedly by an investigator, and, as it follows from the legal structure, it is for a specified period of time, and not within its limits, which is not always justified.

It is considered to be unjustified the practice of the court regarding the refusal to extend the term of a pre-trial investigation only on the grounds that the prosecutor did not extend the pre-specified period to three months.

Because of the rule-making technique mistakes the Art. 284 of the CPC of Ukraine contains two paragraphs 10, which reflect different grounds for the closure of a criminal proceeding.

According to the results of the study, the author agrees that the moment to start the duration of a pre-trial investigation is a moment of registration of a criminal offence in the URPI. But it is also proposed to amend the procedure to determine the duration of a pre-trial investigation in suspended criminal proceedings, and to correct the provisions of the law on continuing the terms of a pre-trial investigation until the moment a person is informed of the suspicion and a criminal proceeding is closed.

Keywords: pre-trial investigation; reasonable terms; terms of a pre-trial investigation; criminal proceeding; extension of deadlines; closure of criminal proceeding.